

acció dels cristians
per l'abolició de la tortura
Anglí, 55 - 08017 Barcelona

L'ACAT I LES COMUNITATS: una confraternitat d'esperança

**una lluita CONTRA LA TORTURA
I CONTRA LA PENA DE MORT institucionals**
*una crida adreçada a les comunitats cristianes
i a la societat civil*

Documents ACAT, núm. 25 - Abril 2006

Actualment, hi ha 30 ACAT, agrupades en una Federació Internacional (FI.ACAT, www.fiacat.org) amb estatut consultiu a l'ONU i al Consell d'Europa, i amb estatut d'observador a la Comissió Africana dels Drets Humans i dels Pobles. Cada associació actua de forma independent, encara que sovint es coordina, si convé, amb altres ACAT. L'ACAT va néixer a França, l'any 1974 i, fins avui, aquest país continua al capdavant de totes les ACAT, tant pel nombre de membres com per la importància de les seves accions.

ELS CRITS QUE ESCOLTEM

Els testimoniatges dels torturats arriben d'arreu del món. Hi ha qui ha sortit de les tortures amb vida, però són incomptables les víctimes que han mort de manera esgarrifosa.

Heus ací una trista lletania que podem escoltar si tenim orelles per a fer-ho: cops, vexacions i agressions sexuals, posicions forçades i extenuants, asfíxia provocada per una bossa de plàstic al cap, elèctrodes aplicats a les parts més sensibles del cos o, directament, dins l'aigua (l'anomenada "banyera"), crits d'altres presos, el fet de no deixar dormir, amenaces de tortures cada cop més severes o de represàlies contra la família, simulacres d'execució..., la llista seria interminable. Alguns països (d'Hispanoamèrica, la Xina, Rússia) fan servir substàncies químiques o l'aïllament total durant períodes llarguíssims per tal d'aniquilar les víctimes.

La tortura humilia i destrueix psicològicament; es converteix en terror absolut i monstruós. La persona, indefensa, veu com és destruïda la seva pròpia imatge i com perd la seva autovaloració.

Metges, psiquiatres i neuròlegs col·laboren per tal de fer de la tortura una pràctica cada vegada més científica, més sofisticada. La fita és que la persona acabi "confessant" sense que la tortura deixi marques físiques. La tortura es practica, però no se'n fa ostentació: prou sabem que els països anomenats democràtics oficialment no accepten aquesta mena d'abusos dels drets humans i, de cara als ciutadans, en neguen la pràctica.

"Vaig estar sense coneixement durant alguns dies. Vomitava. Tenia vertigen. Estic pràcticament sense vida. No puc ni beure. (...) Tot em fa mal. M'han fet tota mena de tortures i de brutalitats (...). Les mans m'han quedat deformes (...). Amb una porra em van copejar el cap i els dits dels peus gelats (...). No sé si sobreviuré. Ja no tinc força per a suportar els sofriments".

(Pavel Wonka, txec de 35 anys, detingut el 1988. Mort a la seva cel·la deu dies després d'haver dictat aquesta carta al seu advocat.)

"Portava manilles, tenia el llum encès les 24 hores del dia, m'impedié de dormir, tenia prohibit parlar amb els altres o mirar-los, m'obligaven a estar dret o de genolls durant llargues hores."

(Sayed Abassin. Va passar més d'un any sota custòdia de militars americans a l'Afganistan.)

"El dia de l'incident vaig ser agafat per darrera per sorpresa i subjectat tot el temps que va durar la brutal agressió. (...) Em van llençar a terra i em van copejar. No vaig poder ensenyar la documentació fins que vaig ser a l'hospital. Els atacants no es van identificar com a policies fins després de ferirme. (...) Em van dir que, en el fons, havia tingut sort, perquè en casos semblants hom acaba amb algun os trencat o, en el pitjor dels casos, un tret al cos."

(D'una carta de Rodney Mack, trompetista de l'Orquestra Simfònica de Barcelona, gener de 2002).

Iratxe Sorzabal Díez, basca, patí tortura l'any 2001 i, a continuació, fou alliberada. A la pregunta de si havia tingut por de morir, contestà simplement: "No tenia por de morir, desitjava morir."

"Els interrogatoris comencen, em peguen amb bastons recoberts amb una mena d'escuma (...). Em diuen que he comès tot d'actes que jo nego rotundament. Em peguen en tres o quatre ocasions amb els bastons (...). Els cops eren sempre al cap o al front (...). Vaig passar tots els interrogatoris amb un antifàs, d'aquells que es posen per a dormir, i a sobre, em posaven un passamuntanyes. (...) Van arribar a posar-me tres passamuntanyes; la sensació de sufocació era terrible. Una altra cosa que em van fer va ser "la bossa": em posaven una bossa al cap i la tancaven, aguantant-la així fins que jo tentinejava (...). Van obligar-me també a fer flexions, ells en diuen "fer l'ascensor" (...). Em diuen, que si no els confesso res, acabaré "como el Lasa, ese," que ells van matar (...). Jo dic a l'interrogador que no he fet res; es posa histèric i m'avisava que a partir d'aquell moment li suplicaré que em mati (...). Em posen els elèctrodes amb una porra elèctrica (...) als genitals, al penis, a la part superior de l'orella. Em posen la bossa."

(Una I Romano, basc; arrestat el setembre de 2001. Sortí de la presó al cap de sis mesos.)

Diana Ortiz, monja ursulina, va ser segrestada a Guatemala el 1989. La sotmeteren a tortura durant 24 hores; després la deixaren anar, perquè s'havien equivocat de persona. Fou violada, cremada amb cigarretes al pit i a l'esquena, i finalment,

uns policies li van agafar les mans i la van forçar a matar la seva companya de cel·la, mentre d'altres torturadors cridaven que mai no s'alliberaria d'ells. Va trigar onze anys a refer la seva personalitat i va fundar una associació de tractament de víctimes de la tortura.

D'ON VENIM

El 1974, un pastor protestant italià, **Tulio Vinay**, va fer una crida contra les tortures que es practicaven durant la guerra al Vietnam. Dues dones protestants franceses, **Hélène Engel** i **Édith du Tertre**, van quedar impressionades pel seu testimoni i decidiren fer quelcom per les víctimes: van fundar l'*Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura*. En un principi, van col·laborar estretament amb Amnistia Internacional en el treball de divulgació i de tramesa de crides urgents a favor dels torturats. L'any 1975, de mutu acord, les dues associacions es van dissociar.

Hélène Engel i Édith du Tertre lluitaren contra la tortura unint acció i pregària ("la pregària al cor de l'acció", en deien). L'ACAT va néixer ecumènica, ja que va atreure cristians de totes les confessions: catòlics, protestants, ortodoxos, quàquers. D'una manera explícita, les comunitats monàstiques van ser convidades a col·laborar en la tasca de l'ACAT. Al cap d'alguns anys, moltes comunitats cristianes han seguit aquesta crida: ordes monàstics, congregacions apostòliques, comunitats cristianes laiques i comunitats parroquials a França i a d'altres països. Aquesta crida de l'ACAT s'inscriu en la línia de renovació proposada pel Concili Vaticà II: explica la realitat de la tortura i les possibles accions de socors, i descobreix la presència amorosa de Déu en aquesta acció a favor de les persones torturades.

Foren unes monges carmelites les que van començar associant dejuni i pregària amb l'ACAT. Seguint el seu exemple, els anys 80, s'organitzen **caps de setmana de dejuni i de pregària** alternativament a esglésies protestants i catòliques de París. Algunes comunitats ortodoxes, protestants i catòliques, es converteixen en llocs de trobada, de pregària i de reflexió per als grups ACAT. La creixent consciència dels problemes de la tortura a diferents països del món, l'aprofundiment teològic del compromís cristià i la pregària que el sosté, fan de l'ACAT i de les comunitats una confraternitat d'esperança.

ALGUNS TESTIMONIATGES

"El nostre primer compromís és deixar-nos transformar per Déu, perquè Ell ens doni un cor nou. Hem de ser capaços de viure la no-violència entre nosaltres i de viure les reconciliacions necessàries... La pregària és més que una intercessió: és una manera de tornar-nos més humans."

Germanes Clarisses d'Abidjan, Costa d'Ivori

"Per a mi és molt important ser membre de l'ACAT per tres raons. La primera, perquè és una institució ecumènica i n'hi ha poques, i pocs evangèlics que aquí hi estiguin implicats, i jo sóc un fervent defensor de l'ecumenisme. La segona, per la pregària: crec en la pregària i penso que és molt important en la nostra vida de fe. I la tercera, per la nostra actuació concreta a favor de les víctimes de la tortura i en contra de la pena de mort."

Narcís Batlle, pastor adjunt de l'Església evangèlica de Sant Pau, Barcelona

"La parròquia va establir una relació amb l'ACAT a partir d'una pregària contra la pena de mort a la nostra església. El grup de solidaritat va respondre molt bé. Recordo la primera crida urgent: vam fer-ne 100 fotocòpies per a una missa de pares de nens de primera comunió; en acabar, hi havia cua a la sagristia per a demanar-ne més. Des que fem aquesta acció de signatures, la gent està més informada i s'hi interessa molt més del que podria semblar. Ara en fem 150 còpies, i no en queda cap. Quan hi ha una pregària, també hi posem el text. Les comunitats són un lloc molt adient per a fer aquesta sensibilització.

Faig una crida a les parròquies: que es desvetllin del seu adormiment en aquest tema i hi col·laborin, i que portin a la pregària comunitària també la realitat de les persones torturades. És molt important que els preveres i el consell parroquial passin al davant i es decideixin a oferir a la comunitat un compromís pels drets humans; en principi, la comunitat no el coneix ni el busca però, en trobar-se'l, s'hi mostra molt sensible."

Gemma F., Parròquia de Sant Pacià, Barcelona

"En la meua vida de religiosa de l'Assumpció, un dia vaig descobrir el sentit i el valor profund de la vida humana davant de Déu, el seu Creador. Fou l'inici de la meua vocació en l'ACAT. Però no sabia com viure aquest ideal. Els membres de l'ACAT d'Abidjan, em van explicar el seu objectiu. Ara m'adono de com m'han ajudat a viure millor la meua fe, en comprometre'm al servei d'aquells amb qui Jesucrist es va identificar i convertir-me en la veu dels que no tenen veu. Tot visitant les presons del meu país, amb el grup ACAT, descobreixo la pobresa moral, espiritual i material dels reclusos."

Germana D. M., Kigali, Rwanda

"Per a mi, l'ACAT és prendre la paraula per donar contingut a l'Evangeli de Mateu 25: Vaig ser torturat i vas manifestar la teua compassió.

Jo no aniré mai físicament a aquests llocs (on es practica la tortura). Treballar per l'ACAT és la meva manera d'obrir-me als problemes del món... Quan sé que algú ha estat alliberat, experimento una alegria interior: aquesta persona, que no conec, es beneficia de la meva solidaritat."

Germà R.D., Quebec, Canadà

"Quan la Sra. Antonie van As Arioni ens visità i ens presentà l'ACAT, vam sentir que Déu ens cridava a participar, segons el nostre carisma, en la lluita contra la tortura i la pena de mort. Experimentem la necessitat de sensibilitzar altres comunitats contemplatives de Catalunya i el nostre orde de benedictines a Espanya. Unes quantes ja s'han incorporat a la nostra ACAT i hi col·laboren de forma activa. A través de la nostra hostatgeria, podem sensibilitzar les persones que estan de pas i que poden informar les seves parròquies. Una de las característiques fonamentals de l'ACAT és la pregària, que neix i es desenvolupa en Jesús, centre de les nostres vides. El seu Esperit ens acompanya sempre en la nostra vida diària, a fi de permetre'ns ser dones de comunió i de fraternitat. El sofriment de tants homes, dones i nens brolla en la nostra pregària com una súplica per la transformació del món, que no és altra cosa sinó la transformació del cor humà. Crist ens convida, des de la creu, a perdonar i a posar-nos plenament a les mans del Pare."

Germana E., Monestir de Sant Pere de les Puel·les, Barcelona

TRETS DE L'ACAT

La nostra acció és ecumènica,
es mou gràcies a la fe,
s'aplica també en el propi país,
pot ser personal o comunitària.

ECUMÈNICA: Pertanyem a diferents confessions cristianes.

ENS MOU LA FE: "Era a la presó... i vinguéreu a veure'm" (Mat 25,36) -*era torturat, era torturada, i vau intercedir per mi!*

INTERCEDIM no solament per persones d'altres països, sinó també dins de l'Estat espanyol.

COL·LABOREM AMB ENTITATS (independentment de la seva ideologia) que treballen en camps relacionats amb la tortura i la pena de mort (tractament de les víctimes, prevenció, cultura de la pau, resolució no violenta de conflictes). Formem part de la Coordinadora estatal per la Prevenció de la Tortura a l'Estat espanyol.

ELS MEMBRES SÓN INDIVIDUS O COMUNITATS (parroquials, religioses i altres moviments especialitzats).

El nostre punt de partida és la TORTURA INSTITUCIONAL; ens adreçem als Estats que incompleixen l'article 5è de la Declaració Universal dels Drets Humans: "*Ningú no serà sotmès a tortura ni a tractes o penes cruels, inhumans o degradants*". Participem en la prevenció, que consisteix a fomentar el diàleg i la no-violència.

LA NOSTRA ACCIÓ

Sensibilitzar: informar, denunciar, pregar
Solidaritzar-nos amb les víctimes

CRIDES URGENTS

Intercedim per persones concretes amenaçades, torturades, que esperen la pena de mort... Rebem un model de carta, en la qual posem data i adreça; la firmem i l'enviem per correu postal, electrònic o fax a les autoritats corresponents.

FORMAR-NOS I FORMAR

Llegim el butlletí trimestral *ACAT informa* i els *Documents ACAT* per informar-nos, canviar la mirada i el cor, i fer les crides urgents tenint present les persones torturades i els torturadors. L'ACAT ofereix una *Carpeta pedagògica* per a la formació en Drets Humans adreçada als joves.

SENSIBILITZAR

Fem conèixer la realitat de la tortura en els ambients on ens movem.

PREGÀRIES ECUMÈNIQUES

Organitzades pel grup de pregària de l'ACAT, es fan conjuntament amb la parròquia, l'església o la comunitat que les demana, sobre el tema de la tortura, de la pena de mort o dels drets humans en general.

ALTRES ACCIONS

CORRESPONDÈNCIA amb persones empresonades, fins i tot si ho estan al corredor de la mort.

Presència als MITJANS DE COMUNICACIÓ en la mesura que sigui possible.

TAULES RODONES, conferències, cinefòrums, jornades amb altres entitats.

ACTITUD VIGILANT davant la violació dels drets de les persones que viuen al nostre país.

INFORMES sobre la situació al nostre país per a entitats internacionals, a través de la FLACAT.

CARTES INSTITUCIONALS adreçades a polítics del nostre país i a d'altres, referents a violacions dels drets humans.

EL NOSTRE PRESENT

La nostra ACAT va néixer el 1987 i compta amb 278 membres a tot l'Estat, dels quals 226 de parla catalana (segons dades del març de 2006). És, doncs, petita. Però no és insignificant la seva força, si tenim en compte que forma part de la FI.ACAT (Federació Internacional de les ACAT). Gràcies a aquest fet, els nostres informes poden arribar a les Nacions Unides i al Consell d'Europa.

La base comuna de totes les associacions ACAT, que actualment treballen en 30 països del món, és l'article 5è de la Declaració Universal dels Drets Humans del 1948, que diu: "*Ningú no serà sotmès a la tortura ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants*". I nosaltres hi afegiríem, tal com escrivia Guy Aurenche al diari *La Croix*, el 4 de desembre de 2005: "...el límit del dret és la justícia. I, més enllà del dret, hi ha el perdó."

Actualment, molts països tornen a justificar la tortura i fins i tot la practiquen en nom de Déu. Gràcies a totes les ACAT del món, però, un centenar de persones són salvades cada any, i moltes altres veuen millorades les seves condicions penitenciàries. La nostra fe ens diu que el sofriment i la mort no són la darrera paraula. I Déu, present en les persones torturades, identificat amb elles, interpel·la cada individu i cada comunitat: "Què fas pel teu germà? Què feu pels vostres germans i les vostres germanes?"

D'aquí arrenca la nostra acció. D'aquí brolla la nostra esperança. Acció i esperança rebudes com un do. Acció i esperança que compartim en aquest projecte ecumènic que és l'ACAT.

UNA INVITACIÓ A ASSOCIAR-S'HI

L'any 2004 vam celebrar el trentè aniversari de l'ACAT, però la festa més gran, la farem quan l'ACAT hagi esdevingut arreu innecessària. Serà el dia en què la societat civil rebutgi majoritàriament i públicament la tortura i la pena de mort. Per aconseguir-ho, l'ACAT procura sensibilitzar els homes i les dones sobre el tema de la tortura. Molt especialment, ens adrecem a les comunitats cristianes, promovent actes de reflexió i de debat. Totes les persones podem ser "especialistes en la defensa de la persona humana", que Déu estima des de sempre i per sempre.

Convidem les comunitats de base, moviments especialitzats, monestirs, comunitats de les diferents confessions, a fer conèixer l'ACAT.

Tots els cristians i les cristianes -laics i religiosos, homes i dones, pastors i preveres, joves i grans- som convidats a deixar-nos guiar per l'Esperit Sant, que es manifesta de formes sempre diferents i sempre noves, per tal de reforçar una confraternitat per l'eradicació de la tortura. Crist, un cop Ressuscitat, preguntava als seus deixebles, i també ens ho pregunta a nosaltres: "De què parlàveu?" Parlem de les víctimes, dels seus botxins, dels mecanismes de tortura, del nostre desconcert davant l'escàndol de tant sofriment infligit per unes persones a unes altres. Ell ens explica les Escriptures. I així anem intuïnt la nostra missió com a ACAT.

Que el nostre compromís espiritual ens uneixi, ens encoratgi, doni fruits en l'acció, i que l'Esperit els transformi en font d'esperança.

PREGÀRIA ECUMÈNICA

Senyor Jesús, vós que vau dir: benaurats els qui tenen fam i set de ser justos, doneu coratge a tots els qui lluiten, sofreixen i arriegen la pròpia vida per defensar els drets dels pobres i dels pobles oprimits. Que la sang dels màrtirs dels nostres dies sigui llavor de nous cristians i que nosaltres esdevinguem artesans de pau amb el nostre treball per un món més just.

US HO DEMANEM, SENYOR

Senyor Jesús, vós que acollíreu el lladre penedit i intercedíreu pels vostres botxins: apiadeu-vos dels torturadors i de tots els responsables del flagell de la tortura en tants països del món. Que nosaltres creguem que som fills del mateix Pare, que contribuïm al seu penediment amb el nostre amor fraternal i que lluitem per vèncer en nosaltres mateixos tota intolerància, tota agressivitat.

US HO DEMANEM, SENYOR

ACAT

**Acció dels Cristians
per l'Abolició de la Tortura
Anglí, 55 - 08017 Barcelona**

tel. 93 203 89 15

fax: 93 203 48 30

<http://acat.pangea.org>

acat@pangea.org

Proverbis de totes les cultures diuen que "la violència engendra violència". En aquest cas, la tortura alimenta el terrorisme. No serà possible acabar amb el terrorisme sense un compromís renovat dels governs del món amb els Drets Humans, tant econòmics, com socials, civils i polítics. No hem d'oblidar que és en els països més pobres econòmicament on més es tortura i, per això, la lluita contra la tortura ha d'anar paral·lela a la lluita per un món més just

